შაბათი, 12 აგვისტო 1918 წ.

სოციალისტ-ფედერალისტი

დასაბეჭდი მასალები მიიღება „სოციალ-ფედერალისტის“ რედაქციაში, ყოველ-დღე, დილის 10 ს. — 2-მდე და საღ. 6—8-მდე. ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები არ ინახება ერთი თვით მხოლოდ დიდი წერილები. ფოსტის მისამართი წერილებისა და ფულისათვის: ტფილისი ლორის-მელიქოვის ქ. № 1. „სოციალისტ-ფედერალისტი“-ს რედაქცია.

ფასი ტფილისში და ტფილის გარეშე შვიდი შაური რკინის გზის სადგურებზე 9 შაური.

ფასი 35 კ.

№ 6 ტფილისის სოციალ-ფედერალისტ მუშათა კავშირის გაზეთი № 6

ივლისის 8-დან გამოდის ტფილისის სოციალისტ-ფედერალისტ მუშათა კავშირის საორშაბათო გაზეთი

„სოციალისტ-ფედერალისტი“

რომლის მიზანიც არის: მდაბიო და სადა ენით აუხსნას საქართველოს მშრომელ ხალხს დღევანდელი მდგომარეობა, შეიტანოს მათში კლასიური შეგნება და ხელი შეუწყოს მათ დარაზმვას სოც.-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტიის დროშის ქვეშ საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის განსამტკიცებლად.

გაზეთი ღირს ცალი შვიდი შაური.

პროვინციელ ამხანაგებს ვთხოვთ გამოგზავნონ წერილები სოფლის და პროვინციების ცხოვრების შესახებ, შემდეგი მისამართით ტფილისი ლორის მელიქოვის ქ. № 1. (ძველი სემინარია) „სოციალისტ-ფედერალისტის რედაქციას“.

ორშაბათი 12 აგვისტო.

მივხედოთ სოფელს.

რევოლიუციამ ჩვენში ისე გაიარა, რომ სოფელს ამ რევოლიუციის სიკეთე სულაც არ უგრძვნია. ჩვენმა სოფლის ხალხმა ამ რევოლიუციის დროს მხოლოდ ის გაიგო, რომ ნიკოლოზი აღარ არის, რომ ხალხი თვით უნდა იყვეს თავისი ბატონ-პატრონიო, მაგრამ საქმით კი გლეხს არაფერი არ უგრძვნია.

მხოლოდ პროპაგანდისტები, და ისიც უმთავრესად პირველი ნომრისა ე. ი. სოციალ-დემოკრატები, ყურსა სწევავდნენ სოფლელებს, რომ ქვეყანაზე ერთად ერთი პარტიაა, რომელიც თქვენ სურვილებს იცავს, და ეს პარტია — მუშათა პარტიააო. ჩვენმა გლეხმა რა იცოდა, დაიჯერა და აჰყვა. მაგრამ მარტო სახელი მოგეხსენებათ ვერას გააწყობს, და აკი „მუშათა პარტიამაც“ იწვნია თავისი დანათესი. და გეხსომებათ, იქამდეც კი გათამამდნენ თავიანთი სიმრავლით ჩვენებური სოციალ-დემოკრატები რომ სხვა პარტიის წარმომადგენლებს შავ-რაზმელებად და რევოლიუციის მტრებად აცნობდნენ ხალხს. მხოლოდ თვითონ სურდათ დაპატრონება. და დაპატრონება სურდათ იმ გლეხობისა, რომლის ბედითაც ისინი, როგორც პროლეტარიატის პარტია, არასოდეს არ ყოფილან და ვერც იქნებოდნენ დაინტერესებულნი.

სოციალ-დემოკრატების სნეულმა თავ-კერძობამ ისეთი დიდი მადიანობა გამოიჩინა, რომ სხვა პარტიის კაცის შორი-ახლო გაჭაჭანებაც კი არ ისურვა და რაც თანამდებობის ადგილები იყო, სულ იმ ხალხით შეავსო, რომლებიც თავიანთ თავს სოციალ-დემოკრატებს უძახდნენ. რა, ძალა არ ჰქონდათ თუ? ისინი ხომ მთავრობის პარტია იყვნენ. და აქ მათ ისეთი ბოროტება დათესეს, რომელიც ჩვენ ამ მოკლე ხანში მოვიმკეთ, გლეხთა აჯანყებების სახით. რევოლიუცია ხომ არეულობის ხანაა. რევოლიუცია ხომ უკანონობაა თავის და-თავად. და ვიდრე რაიმე კალაპოტი მოეძებნებოდა ჩვენს ქვეყანას, ბევრი საეჭვო პიროვნება შეეცადა ვარდის ბაღს შესულიყო კონების მოსაკრეფად, და მოკრიფეს კიდეც. რამდენმა არამზადა სოფლის კომისარმა და მისმა მხლებლებმა, ან და უფრო მაღალ საფეხურზე მდგარმა ავად მოიხმარა სოც.-დემ. პარტიის ნდობა, და სოფლად ისეთი საქმეები ჩაიდინა, რომელსაც ძველი ბოქაულებიც კი არ ჩაიდენდნენ. რატომ მოხდა ეს? იმიტომ რომ სოც.-დემოკრატიამ თავისი პარტიის წევრობა გახადეს ისეთ რამ საშუალებად, რომლის შემწეობითაც შეიძლებოდა გაკომისრება, ან და რაიმე „დოვლათიან“ ადგილის ხელში ჩაგდება. საკმარისი იყო სოც.-დემოკრ. სახელით, და მსუქანი ადგილი უზრუნველყოფილი იყო.

ხოლო თუ სხვა პარტიისა იყავ პანღურს ამოჰკრავდენ, რა გინდ შესაფერისი, პატიოსანი და ყოველ მხრივ უანგარო ჰყოფილიყავ. ამ ნიადაგზე, ამ მიკერძოებით წარმოსდგა ის, რომ სოფლის ცხოვრება გადიქცა ვიღაც გამვლელ პირთა ხელში, რომელთაც რევოლიუციის და მშრომელ ხალხის ბედი ისევე აინტერესებდათ, როგორიც ჩვენ პოლინეზიის მცხოვრებთა ბედი. გლეხობამ კი ამ მდგომარეობაში ჩაყენებულმა ვერ გაიგო, თუ რად დაამხეს ძველი, და რით განირჩევა იმ ძველიდან ეს ახალი. წინათ სოემდნენ, დღესაც სცემდნენ, წინად ქრთამს ართმევდნენ, დღესაც ასევე იყო. წინად ყაჩაღობას ვერ სპობდნენ, დღეს ყველა გააყაჩაღეს. რაც წინად უმიწო იყო, დღესაც უმიწოდ რჩებოდა, წინად შედარებით მაძღარი იყო, დღეს კი მშიერია. დიახ, ამ პირობებში გლეხმა ვერ გაიგო რევოლიუცია, ვერ მიხვდა მის აზრს, მოთმინების ფიალა აევსოთ და აჯანყდნენ. ჩვენ შეგვიძლიან ათას-გვარ კონტ.-რევოლიუციონერებს მივაწეროთ ჩვენ სოფლების აჯანყება, ჩვენ შეგვიძლიან ოსთა აჯანყებაც დავინახოთ, ჩვენ ბევრი რამ მიზეზების გამოძებნა შეგვიძლიან, მაგრამ ყველა ეს მიზეზები უფრო საბაბნი არიან. მიზეზი კი გლეხთა უპატრონობა, მათი დუხჭირი მდგომარეობა იყო. თორემ აბა წარმოიდგინეთ რთი წუთით, რომ გლეხს რევოლიუციამ მისცა რამე, და დააკმაყოფილა შედარებით. ამის შემდეგ ის გაჰყვებოდა ვისმეს? გარწმუნებთ, რომ თითო გლეხზე ათი კონტრ-რევოლიუციონერი და ჩვენი თავისუფლების მტერი რომ მისულიყო, მაინც ჩვენ გლეხს ისინი ვერ გადიბირებდნენ. ეს ვიცოდეთ. თანაც აღარ გაიმეოროთ, რომ ჩვენი ქვეყნის მივარდნილ და ბნელ კუთხეებში იჩინა თავი არეულობამო.

ეს საბუთი იმის წინააღმდეგვე მეტყველებს, ვინც მას ხმარობს. განუვითარებელ კაცის დამახასიათებელი თვისება ბრმა მორჩილებაა მხოლოდ, ისე რომ ეს საბუთიც არ არის მტკიცე. მიზეზთა რკვევის დროს, ყველა პატიოსან მოქალაქის მოვალეობაა იმის თქმა, რაც არის, ე. ი. სიმართლე, თუნდა ამ სიმართლისთვის სახრჩობელაზე ასვლაც კი იყვეს აუცილებელი. მაშ რატომ არ ამბობთ სიმართლეს? საბაბი მიზეზი არ არის. და ყველა ის, რასაც ასახელებენ, ეს საბაბია მიზეზი კი და პირველ მიზეზი — ეს ჩვენი მთავრობის მთავარ... მტრის ცალმხრივობაა, ანუ სოციალ-დემოკრატთა თავ-კერძოობა. ისინი პარტიულ ბატონობამ უფრო გაიტაცა, ვიდრე ცხოვრების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებამ. დღეს კი ყველა ამას ბოლო უნდა მოეღოს.

საქართველოს თავისუფლების სამსხვერპლოსთან თავ-დადებით რომ მოვდივართ და სოციალისტთა შეთანხმებაზე რომ ვსაუბრობთ, ეს არ უნდა გაიგოთ როგორც სოციალ დემოკრატთა ყოველი თუნდა მცდარი ნაბიჯის დადასტურება. არა. შეთანხმება, ე. ი. ყველა სოციალისტის შეერთებული აზროვნება და მოქმედება ჩვენი ერის და მისი თავისუფლების საკეთილდღეოდ მოიშორეთ ის აკვიატებული აზრები რომლითაც თქვენა ხართ დასნეულებულნი, მოგვეცით ხელი, რომ მართლა ჩვენ მუშაობას ერქვას ნამდვილი მუშაობა. მივიდეთ სოფლად და დავაკმაყოფილოთ ლოდინით დაქანცული. მიეცით მიწა, რასაც რევოლიუციის პირველ დღიდან ჰპირდებოდით. მიხედეთ სოფელს, რომლის გულის მოგებაზედაც არის დამოკიდებული ჩვენი ხსნა და გამარჯვება. მოინანიეთ წარსული შეცდომები. იარეთ ახალი გზით და ჩვენც თქვენთან ვიქნებით. სოფელს მიხედეთ და იყავით ფრთხილად.

მუშათა კავშირები და მათი მნიშვნელობა.

III

ამ პირველ ინტერნაციონალს, როგორც წინა წერილშიც მოვიხსენიე, ბურჟუაზიის და მთავრობის წარმომადგენლები მეტად მტრულად შეხვდნენ.

დაწყობილი ჟენევის კონგრესიდან ბაზელის კონგრესამდე (1866 წ. - 1869 წლამდე) მუშათა მოძრაობის ეს შთანასახი ისეთ პირობებში მოექცა, რომ პირდაპირ სათუო იყო მისი გადარჩენა. მწვავე შოლტები რომელიც წლითი წლობით უფრო უარესდებოდნენ, მძიმედ ხვდებოდა ინტერნაციონალის გაუმაგრებელ ხერხემალს, და მის მოტრფიალეთა დასში ჰბადებდა, შიშს ეს ახლად შობილი კავშირი წელში არ გასწყვიტო, არ მოგვიკლანო. მაგრამ არა. რაც უფრო მწვავე იყო მთავრობისა და ბურჟუაზიის მათრახი, მით უფრო შეურიგებელი ხდებოდა მუშათა განწყობილება. მუშათა კლასი, გაჰივრების და ტანჯვის არტახებ შემოჭერილი დღითი-დღე რწმუნდებოდა, რომ ეს კავშირი რაღაცას უქადოდა მწარმოებელ მდიდრებს, რომ ასე თავ-გამოდებით სცდილობდნენ ამა კავშირის ჩახრჩობას, მოკვლას. და თუ ბურჟუაზია არაფერს ზოგავდა ინტერნაციონალის სასიკვდილოდ, სამაგიეროდ მუშებმაც იმწავლეს თავ-დადება, და არაფერს ზოგავდნენ ამ საერთაშორისო მუშათა კავშირის მოლონიერებისათვის... და თან და თანობით ირაზმებოდნენ ორივე ბანკში. იქაც და აქაც ფხიზლობდნენ, რადაც ფაცი-ფუცში და სამზადისში იყვნენ. ინტერნაციონალმა, ანუ საერთაშორისო მუშათა კავშირმა იწყო მოქმედება.

რაში გამოიხატებოდა ეს მოქმედება? მუშათა მდგომარეობის გაუმჯობესებისთვის ბრძოლაში. ეს ინტერნაციონალი, ისევე როგორც ტრედ-უნიონები, ჰხედავდა' თუ როგორ აუარესებდა მათ მდგომარეობას მსხვილი წარმოების თავაშვებული და გაშმაგებული ზრდა. თუმც მათ გარშემო სწრაფათ მსრბოლ სოციალ ეკონომიურ პირობათა აზრს ვერ მიჰხვდნენ წვსიერად, თუმცა მსხვილ კაპიტალისტურ წარმოების დედა-აზრი მათთვის ბუნდოვან იყო, და მუშებიც ამ კაპიტალისტურნ ზრდის ეწინააღმდეგებოდნენ, მაგრამ მაინც ეს მუშათა მოძრაობა იმით არის ღირს-საცნობი, რომ მუშამ შეგნების თვალით შეხედა საკუთარ მდგომარეობას, და აღეძრა სურვილი უკეთესის მოსაწყობლად ბრძოლისა. ჯერ ისევ ტრედ-უნიონობის დროს, ინტერნაციონალამდე მუშები თხოვნებით ავსებდნენ პარლამენტს, თემთა პალატაც კომისიებს ნიშნავდა და ერთი სიტყვით მუშათა საკითხი საზოგადოებისთვის თვალსაჩინო კითხვად იქცეოდა და მუშები ნელა-ნელა სწავლობდნენ უფლებებისათვის ბრძოლას, ასე მაგ. 1802 წ. დასავლეთ ინგლისის და იორკშირის ფეიქრებმა კავშირი შეკრეს, დაიქირავეს ვექილი და იწყეს საჩივარი თავიანთ მექარხნეებზე მთავრობა რასაკვირველია მუშებს მხარს არ დაუჭერდა, მაგრამ ეს ხომ არ შეაჩერებდა მათ მოძრაობას? ან როგორ დაუჭერდა მხარს, როდესაც არსებობდა კანონი 1799 წლის გამოცემული, რომლის ძალითაც აკრძალული იყო მუშათა ყოველ გვარი კავშირები, ანუ კოალიციები. ხოლო იმ დროინდელი პოლიტიკურ მოღვაწეები, მუშათა კავშირების ყოველ ცდაში პოლიტიკური ბოროტმოქმედობას ჰხედავდნენ. მათ ყურებში უზუზუნებდათ საფრანგეთის დიდი რევოლიუციის ყიჟინა, მათ არ შორდებოდათ ბასტილიის ნგრევის სურათები, და წითელი ლანდები არ აძლევდნენ მოსვენებას. დიახ, ინგლისის პოლიტიკოსებს ეშინოდათ საფრანგეთის რევოლიუციის. და მუშათა კავშირების წინააღმდეგ სწორედ ამ შიშის გამო ილაშქრებდნენ. მაგრამ არა. ტყუილად კი არა. სთქვა შოთამ:

„შიში ვერ იხსნის სიკვდილსა; ცუდია დაღრეჯილობა“. და ვერც ინგლისის პოლიტიკოსები იხსნა შიშმა. მუშათა კავშირები მაინც იზრდებოდნენ დღითი დღე, და ცენტრალურ კომიტეტის ხმას თან-და-თანობით გულმოდგინეთ უსმენდა მუშა ხალხი.

1812 წ. მოხდა შოტლანდიელ ფეიქართა დიდი გაფიცვა. მთავრობამ დააპატიმრა მთელი მთავარკომიტეტი და წელიწად-ნახევარი ციხეში ამყოფა. და ასე, მუშათა კავშირები აწყობდნენ მთელ რიგს გაფიცვებისას, და იმუშავებდნენ გეგმებს, მექარხნეთა მაგარი ხერხემლის მოსადუნავად. 1868 წელი შარლერუაში, მუშები რომ ამოჟლიტეს, შემდეგ ბორინაჟში და სერენში, 1868 წ. მუშათა მოძრაობა და დიდი ბრძოლა ჟენევაში და 1869 წ. ტიტანიური ბრძოლა ბაზელში და სხ... აი ის ცალკე სურათები, რომელნიც მუშათა მოძრაობის ერთ მთლიან სურათს გვიდგენენ. და ბურჟუაზიის ბანაკში, ყველა ამ მოძრაობას შვეიცარიაში, საფრანგეთში, ბელგიაში ინგლისში და სხ.. აწერდნენ ინტერნაციონალს, იმ ინტერნაციონალს, რომელიც მათ ეჩვენებოდათ როგორც ყველგან მყოფი საიდუმლო რამ ორგანიზაცია, როგორც ქვეყნიური, საერთაშორისო რამ შეთქმულება, რომლის ჭილბორგება ემჩნეოდა ყველგან, და რომლის ფარული ხელი ყველგან აბამდა იმ ქსელს, რომელშიაც დღეს თუ ხვალ უნდა გახლართულიყვნენ და გაბმულიყვნენ ქარხნის მპრძანებელთა ქედ-მაღალი მოდგმა. ბურჟუაზიის წარმომადგენლები ღრმად იყვნენ დარწმუნებულნი, რომ ამ მუშათა მოძრაობის მოსასპობად აუცილებლად საჭიროა იმ უხილავ და საიდუმლო მეთაურ შეფის მოსპობა, რომელიც ლონდონში იჯდა, და ჯადოსანი რამ ხელით არღვევდა კაპიტალისტურ წყობილების ნაქსოვს. დიახ,

ბურჟუაზიას ეშინოდა ინტერნაციონალის. ისინი ამბობდნენ: ეს ყაჩაღთა ბრბოა. ცეცხლის წამკიდებელთა ჯგუფი, რომელიც დღეს ლონდონშია, ხვალ პარიზში ამოჰყოფს თავს, ზეგ ბორინაჟში ან ბაზელში, შემდეგ შარლერუაში და სხ. მათ რაღაც საიდუმლო ძაფები აქვთ გაბმული ყველგან, და საკმარისია ფარულ ღილს ლონდონში დააჭირონ ხელი, რომ აჯანყებათა ალი ავარდეს ყველგან, და ჰაერში აიტაცოს ბურჟუაზიული საზოგადოება. რასაკვირველია, ეს გადამეტებული წარმოდგენაა, ეს შეშინებულ ხალხის გაზვიადებაა, მაგრამ მაინც არც თუ სავსებით დაშორებული სინამდვილეს არსებითად ასე იყო. მხოლოდ ისე მძლავრად არა როგორც ეს ბურჟუაზიას იოჩვენა. ხოლო რომ ასე მოხდებოდა და ამაზე უარესიც, ეს კი სწამდათ. ინტერნაციონალის მეთაურებს.

მიტომაც ეს საერთორისო მუშათა კავშირი ყოველთვის დიდ დახმარებას უწევდა მუშაუა მოძრაობას ყველგან. სადაც კი ხელი მისწვდებოდა, და ასე ამზადებდა ნიადაგს საერთაშორისო რევოლიუციისთვის.

ვ. ბიძინაშვილი.

(შემდეგი იქნება)

ჩვენი პირველი რაზმი.

I

ღამე ძალიან ბნელოდა და ამის გამო ჩვენი განზრახვის სისრულეში მოყვანა განთიადამდის გადიდო. რადგანაც სიბნელის გამო მოსალოდნელი იყო ხიფათი, ამიტომ გემებთან ახლო გავხსენით ნავთ საწყობის შენობების ჩაკეტილი კარები და ამ გძელ შენობაში შავიდა ჩვენი რაზმი გვარდიელებთან ერთად და აქედან დაიწყო შედგენა გეგმის მიზანში ამოღებულ გემ კარლოსზე ასასვლელად. მეზღვაურებს არ დარჩენოდათ ეს ამბავი გაუგებარი და გამოუშვეს მზვერავები, რომლებიც ჩვენ ჩაგვივარდნენ და დავატყვევეთ. შვიდი საათის შემდეგ განთიადმა გასტეხა პირქუში ღამე, და ჩვენი თვალები რამდენიმე საჟენზე ყველაფერს არჩევდნენ. დაიძრა რაზმი გემებისაკენ. ჩვენ რაზმს ამოუდგა გვერდში ფლოტის უფროსი ქავთარაძე და გავსწიეთ წინ. სწრაფათ გადავირბინეთ სანაპიროდან გემზე გადადგმული ხიდი და ზარბაზნები და შესავალი კარები დავიჭირეთ. გემის ზემოთა სართულიდან სადაც აცხვიდნენ ჩვენი ტყვიის მფრქვეველნი დაიწყო მოქმედება, ორივე მხრიდან გაჩნდა საშინელი ცეცხლი და ჩვენს დაჭერილ ზარბაზნების თავზე, რომლის გარშემო ჩვენ გაწოლილი ვმოქმედობდით დასრიალობდნენ უამრავი ტყვიები ახმაურდა ციხის არტილერიაც და ჩვენს ირგვლივ ზღვაში ყუმბარებს გაჰქონდა ტყაპატყუპი. მორბიან ჩვენსკენ მშუსრავი ნავები წითელ დროშებით. მათი ზარბაზნები ჩვენსკენ არის დამიზნებული და ჩვენი ტყვიები მათ ტუჩებში ურაკუნებენ. ზოგი ჩვენი ამხანაგი იმდენათ თავდავიწყებამდის მივიდა ფეხზე ადგა და ისე მოქმედებდა მაღლა ნუ იწევთ გაწექით და ისე იმოქმედეთო, ჯოჯოხეთურ ჰექა ქუხილში ინთქმებოდა და ყველას ყურამდის არ აღწევდა. ჩვენთან გადმოვიდა გვარდიის აფიცერი ცაგარელი და გვარდიელებს ეძახდა რომ ჩემსკენ გადმოდითო

ამ დრო[illegible]ს გვერდზე რაღაც დაეცა [illegible] მოწინააღმდეგისკენ დამიზნე[illegible] ჩემი თოფი ნებას არ მაძლე[illegible] გვერდზე გადახედვისას ამიტო[illegible] ვერ გავიგე რა მოხდა ცაგარ[illegible] ხმა კი აღარ ისმოდა. ბრძო[illegible] მეზღვაურები დაგმო[illegible]ენ და სროლა შეჩერდა. ამ დრო[illegible] გადვიხედე გვერდზე გულ ალმა[illegible] გმირი ცაგარელი მას ტყვი[illegible]ლში მოხვედროდა და სულ[illegible]და. ეს ერთი იმსხვერპლა [illegible] უსამართო ბრძოლამ და ერთი [illegible] ჩვენი პარტიზანი ამხ. ბრეგვაძე [illegible] დაიჭრა ხელში დაიწ[illegible] გამორჩეულ მეზღვაურების [illegible]დან გამოყვანა. მათში ბევრი [illegible] მსუბუქად დაჭრილი მძიმე[illegible] მოკლული კი არც ერთი. ბევრი [illegible]განი სტიროდა და გვეკითხ[illegible] ხომ არ დაგვხვრეტთო. ჩვენ[illegible] მათ ექცეოდნენ ზდილობ[illegible], ამშვიდებდნენ და არწმუნებ[illegible] რომ მათ ხელს არვინ ახლ[illegible]. ცხრა საათზე დაიწყო გემებ[illegible] დარჩენილ ქონების მიღება, რაშიაც ჩვენ მონაწილეობა არ მივიღ[illegible] შინისკენ გავემგზავრეთ. სამი დ[illegible]ის განმავლობაში სანამ დასრულ[illegible]ოდა გემების და მასი ქონების [illegible] ჩვენ ვეხმარებოდით მხო[illegible] დარაჯობით, გემებზედ აღმო[illegible] მრავალი სამხედრო მასალა [illegible] მატროსების სავსე საფულ[illegible]ენმა მოდარაჯეებმაც იპოვნეს [illegible] დამალული ფულები, რომელ[illegible] დაეცა მთავრობის დანიშნულ[illegible]სიას. აგრეთვე აღმოჩნდა მრავა[illegible] სანოვაგე და ყველა ის, რაც [illegible]ანის დასატკბობათ არის საჭირ[illegible] ეს იმ დროს, როდესაც [illegible]ში ხალხი შიმშილით იხოც[illegible]. მარტის, 8 სადგურზე მივა[illegible] ძვირფასი მცხედარი [illegible] პარტ[illegible] ძარღვიან ღერძზე. ჩვენი ოფიცერ ცაგარელისა, საიდანაც წაასვენეს დასაკრძალავათ თავის სოფელში. სადგურზე სადაც მოგროვდა ზღვა ხალხი წარმოითქვა სიტყვები ცაგარლის გმირობის და სამშობლოსა და რევოლიუციის ერთგულ სამსახურის დასახასიათებლად, ჩვენი რაზმის სახელით ილაპარაკა პარტიზანმა ე. ბ. ამავე სადამოს ჩვენ ჩაქვისკენ გავემგზავრეთ ჩვენ გვეგონა მეზღვაურების დამორჩილებით შინაური მტრები უკვე დავამარცხეთ და ახლა გარეშესთან გვექნებოდა საქმე, მაგრამ მუხთალი ბედი ჩვენ დაგვცინოდა და ყურში ჩაგვჩურჩულებდა. თქვენ ახლა და გპირდებათ უფრო სასტიკი ბრძოლა თქვენს ღვიძლ ძმებთან, ნამდვილ შინაურ მოღალატე აჭარლებთანო. და ეს გამართლდა კიდეც აჭარლებმა აღარ აცადეს ჩვენს მოწინააღმდეგე და მოსისხლე მტერს ოსმალეთს და პირველად მათ ამართეს მახვილი. ჩვენს მისვლას ჩაქვაში სიამოვნებით შეხვდნენ ჩაის პლანტაციებში მომუშავე გურულები, და თავისი ორგანიზაციული დახმარებით გვიმსუბუქებდენ სიმშილს და სხვა მრავალ გაჭირვებას. დანარჩენი მცხოვრებლებიც უმეტეს შემთხვევაში კი, ბერძნები თანაგრძნობით გვეკიდებოდნენ, რადგან ჩვენმა მისვლამ დააფრთხო მოხეტიალე ქურთის ბრბოები, რომლებიც მცხოვრებთა გადმოცემით, შეიარაღებული დადიოდნენ ღლისი ზღვის სანაპიროებზე, და ღამე კი თავს ესხმოდენ მშვიდობიან მცხოვრებთ და სძარცვავდნენ. ჩვენს რაზმს ჩაქვაში ერთი წუთიც არ გაუცდენია მუქთად, და მთელს დღეებს ვარჯიშობდა და ზოგი რასაკვირველია სამხედრო საქმის მცოდნენი სამხედრო საჭიროების თვალსაზრისით დადიოდნენ და იცნობდნენ ადგილ მდებარეობას[illegible] მარტის 10 [illegible] როდესაც [illegible] დღის განმავლობაში წასულიყო ჩაქვის თავში, რამდენიმე რაზმელის თანხლებით გაემგზავრა აღნიშნულ ადგილის დასათვალიერებლად. სადამოთ ჩვენი ამხანაგები ცოტა ნაწყენი ჩამოვიდნენ. ამის მიზეზი ის იყო, რომ ჩაქვის თაველებს მოეწყოთ სადარაჯოები ბუნებრივ მოუვალ ადგილებში და გაემაგრებინათ როგორც ჩვენი შესავალი გზა ისევე აჭარის გამოსავალი და ამ რიგათ შუაში იდგნენ ჩაქვის თაველები, რომლებსაც გადაეწყვიტნათ არც ერთ მხარისთვის არ მიეცათ მათ სოფელში შესვლის ნება, და ამას იმით ასაბუთებდენ რომ ჩვენ მცირე რიცხოვანს და ღარიბ სოფელში ჯარის შემოსვლა ჩვენს შეწუხებას გამოიწვევსო.

როდესაც გაიგეს ჩვენს რაზმს ნაბძანები ჰქონდა ჩაქვის თავის დაჭერა, მაშინვე აირჩიეს კაცები ბათომში შუამდგომლობისთვის ბრძანების სისრულეში მოყვანის შესაჩერებლად; ჩვენი რაზმის წარმომადგენლები კი მიიწვის მესამე დღეს სოფლის ყრილობაზე, ამავე საქმის თაობაზე მოსალაპარაკებლად.

მეორე დღეს გავიგეთ ჩაქვის თაველების შუამდგომლობის გაეჭრა და რაზმის ჩაქვის თავში შესვლა შეეჩერებინათ. ახლა ჩვენ უნდა დავბანაკებულიყავით სოფელ ხადაში.

თორმეტს მარტის ოფიცერ რჩეულიშვილის მეთაურობით რვა რაზმელი ცხენებით გავემგზავრეთ ჩაქვისთავისკენ. ჩვენ მივდიოდით ბუნების გამოფენილ მრავალფერ ტურფა სანახაობით დამთვრალნი, სადაც სიცოცხლე ყველაფერზე

ორ-გოჯიანი პოლიტიკოსები

მეტად სამწუხაროა, როდესაც ისეთი პუბლიცისტი, როგორც „რებუსი", თავის ნერვებს ჰქანცავს ისეთ საქმეზე, როგორც ეს „ფედერალისტებთან" ბრძოლაა. მაგრამ უფრო სამწუხაროა, როდესაც ისეთი სოციალისტური გაზეთი, როგორც „შრომა" ორგანო საქართველოში მომქმედ სოციალისტ-რევოლიუციონერთა პარტიის ცენტრალურ კომიტეტისა" გადიქცევა იმ პატარა დოლად სადაც „რებუსი"-სთანა ორ-გოჯიანი პოლიტიკოსები დაჩაქჩაქებენ, და ჰგონიათ კი, რომ მათ მოკვეთილ მუხლს ეყრდნობა მათი გარემო. მაგრამ რა გაეწყობა. ისინი ხომ ძველ ჩვეულებებზე არიან აღზრდილნი, და ამ ჩვეულებებს როგორ მოიშორებდნენ. ამ ბოლო დროს მათ კანი გამოიცვალეს, მაგრამ გული მაინც ძველი დარჩათ, და ამ ძველ გულში დაგუბებულ ბოღმას დინჯი, „აკადემიური" კილოთი იქარვებენ.

რაშია საქმე? მაგრამ თვით „საქართველოში მომქმედ" სოციალისტ-რევოლიუციონერებმა კი იციან რაშია საქმე? აქვთ მათ გარკვეულად რაიმე გეზი, ჩამოჰქნეს რაიმე ბრალდება ჩვენი პარტიის წინაალმდეგ?

დიახ, თვითონაც არ იციან, და „რებუსის" წერილი მართლა რომ რებუსია. იმას გამოცნობა უნდა. შეუდგეთ გამოცანას.

მკითხველო, ხომ გექნება გაგონილი ქართული ანდაზა სახარეხბოს შესახებ? ასევე, წერილის ფარულ ხასიათის მიხედვით შეიძლება გაგება არა მხოლოდ წერილის აზრი[illegible] არამედ თვით მწერ[illegible]

[illegible] გსურთ დარწმუნდეთ, წაიკითხეთ იგივე გაზ. „შრომაში", ვინმე რებუსის წერილი ამ სათაურით: „ფედერალისტები და სოც. დემოკრატები." მე ამ წერილს კოჭი ადვილად გამოუჩინე, და მის-და მიხედვით ჩემთვის ნათელი გახდა როგორც წერილის აზრი, ისე მისი დამწერის გულის ჩქროლვაც. რა ვქნა, იქნებ მოცლილი კაცი გეგონოთ, ან იქნებ ეჭვიანობა დამწამოთ, მაგრამ მე კი გეტყვით, რომ მოცლილი კაცი არა ვარ, ეჭვიანი კი დიდად აი არა.

წავიკითხე სათაური თუ არა, მე სახელს უფრო მეტი ყურადღება მივაქციე ვიდრე სახრავს.

დიახ, სახელმა მიმიტაცა. **ფედერალისტები** და სოც.-დემოკრატები

რომ დაეწერნა: ფედერალისტები და დემოკრატები ეს ეჭვი არ აღმეძვრებოდა, მაგრამ ერთგან არის ეს ჯადოსანი სამი ასო; ს ო ც. და მეორეგან არა. დემოკრატებს მიმატებული აქვთ, ჩვენ გამოკლებული. აქედანვე მივხვდი წერილის საერთო სუნს, და რომ ჩემი ეჭვი დაუსაბუთებელი არ ყოფილიყო, მივმართე თვლას.

გაგეცინება მკითხველო, მაგრამ წერილში დავთვალე იცით რა?— თუ რამდენჯერ იყო ნახმარი ჩვენი პარტიის სახელი. და ნახმარია ცამეტჯერ.

ნავსი რიცხვია. ცრუ მორწმუნე არა ვარ, მაგრამ ეს 13-ის სინავსე კი მგონი რომ ახდება. „საქართველოში მომქმედ" სოციალისტ-რევოლიუციონერების პარტიის ხრუკი სხეული გადატყდება ჩვენი [illegible] ჩრდილოეთში და[illegible]რგული სოციალისტ-რევოლიუციონერების რუსული ნამყენი. ნიშნებს ხომ უკვე ვხედავთ.

ჰო, დავთვალე, და ცამეტჯერ ნახმარ ჩვენი პარტიის სახელში, არც ერთგან არ გვიხსენიებენ სოციალისტებად. საბრალონი! აი უკვე ერთი წელიწადია სცდილობენ ჩვენს გამოცდას, მაგრამ მათ თვალში პოლიტიკური და სოციალისტური სიმწიფე ვერ გამოვიჩინეთ. აკი ატესტატსაც არ გვაძლევენ. ხომ გახსოვთ წარსული წლის მათი კონფერენცია. ისიც გეხსომებათ, რომ მათ დაადგინეს, ფედერალისტები სოციალისტები არ არიანო. მას აქეთ დღეს, დღეს ეს აზრი, და აი, დღესაც არ დამდგარა მათი ყბა და უშნოდ იცოხნებიან. მსჯელობენ ჩვენ შესახებ. აზრი გამოაქვთ, მოქმედებას გვიწუნებენ. მაგრამ ვინ? აი ვფიქრობ და ვერ დამისახელებია „საქართველოში მომქმედ" სოც.-რევოლიუციონერთა პარტიიდან ვერც ერთი პიროვნება, რომელიც ოდნავ მაინც იქცევდეს, ყურადღებას და მის აზრს ჰქონდეს რაიმე წონა და ღირებულება. აი თუნდ „რებუსი". ეს სახელიც ახალია, და მგონი ამ სახელის ქვეშ ამოფარებულიც არ უნდა იყვეს, „დამსახურებული პუბლიცისტი". მათ ჩვენ არ ვიცნობთ, და არცა გვსურს მათი ცნობა.

ვინ დასთვლის, რამდენი ამჩატებული ყმაწვილ-კაცი დადის გაზეთებ იღლიაში ამოჩრილი, და რამდენს მოაქვს თავი პოლიტიკოსად და მწერლად, მაგრამ ყველანი ხომ პოლიტიკოსი მწერლები [illegible] ღირსი, როგორც შესრულებული ექნება ყველა ის პირობა, რაც საჭიროა ამ სახელის მიღებისათვის. ეს პირობები კი არიან: ცოდნა, გონების სიდინჯე, გამჭრიახობა, ალღოიანობა და წერის უნარი. „შრომის" მწერლებს კი მგონი ერთი კაციც არ მოეძებნებათ ამგვარი. და მაშასადამე არც „საქართველოში მომქმედ" პარტიას.

მაგრამ წარმოვიდგინოთ, რომ ეს ვინმე „რებუსი" ახლად გამოდის სამწერლო ასპარეზზე. თუმცა მას ნიჭი არ ეტყობა, არც ცოდნა ამძიმებს მის წერილს, მაგრამ მაინც ჩვენი მოვალეობაა დავეხმაროთ, გზა გაუკვლიოთ, რომ შემდეგში მაინც, ასე ტყუილ-უბრალოდ არ იხეტიალოს პოლიტიკის მუხნარში, და ამოდ არ დაჰქსაქსოს გამოსამჟღავნებლად გამზადებული ჯერ ისევ ფარული „ნიჭი."

როგორია „შრომის" სოციალისტის პირველი დებულება? აი: 1) — „აღსანიშნავია, რომ ფედერალისტების ყოველ-დღიური პრაქტიკა ხასიათდება არსებულ სოციალ-პოლიტიკურ პირობებთან შეგუებით რაც ოპორტიუნიზმის მძიმე ბეჭედს ასვამთ მათთ. საბუთი?—

არც ერთი. „1904-5 წლებში **ჩვენთან ერთად იდგნენ** კლასობრივ ნიადაგზე"—ო. არ შეიძლება გაგვაგებინოთ ვინ თქვენ? განა რამდენი ხანია, რაც „საქართველოში მომქმედნი" ბრძანდებით? ტყუილია, დიახ ტყუილი. არჩილ ჯორჯაძე „რებუსთან" ერთად არა (ე. [illegible] მდგარა არასოდეს „რებუსს" კი[illegible] ხებთ.

„1914 წ. მხინი, (ე. ი. ჩვენ) მოითხოვდნენ ბიუროკრატულ ერთობასო"— საბუთი. მაგრამ ცხვირიდან რომ ძმარი წაიდინოთ, ამგვარ საბუთს თქვენ ვერ მოძებნით, და უსაბუთოთ წერას კი შარლატნობა ჰქვიან სახელად.

3) და მხოლოდ მაშინ, როდესაც დაჰბერა რევოლიუციის ქარიშხალმა, მათაც (ე. ი. ჩვენც) აღიმაღლეს ხმა და გაჰკიოდნენ, ჩვენ მიწის სოციალიზაციის მოვითხოვთო. ამის დამწერი ან მეტად ატაცებული პიროვნებაა, ან სინდის გარეცხილი ორ ფეხა ცხოველი. რა, განა მიწის სოციალიზაციის ჩვენ ერთი წელიწადია ვითხოვთ? მაგრამ რა! თქვენ ჩვენი კბენით მართლა „მომქმედ პარტიად გსურთ გადაქცევა, მაგრამ საამისო კბილები არ ამოგსვლიათ. თქვენ ღრძილებით ღირღნით ჩვენ ძვალს, და ფთხილად იყავით, ღრძილები არ გადაგეყვლიფოთ. თუ „მოქმედება" გსურთ, აი საქართველო. ცოტაა ასპარეზი? გვიჩვენეთ თუ რამე შეგიძლიანთ. წარსულ წელს კი, ქეიფობდით რუსი ჯარისკაცების არაყიან სუფრაზე. მაგრამ წრევანდელი „პოხმელიე" ქეიფად ნუ მოგეჩვენებათ. თქვენ რუსებით გქონდათ დიდი გული, საქართველოში კი უგულონი ხართ, გამოფიტულნი ეს გახსოვდეთ ფრთხილად იყავით, რომ, „სხვისა მაზიარებელნი" თქვენ თვით „უზიარებელნი" არ მოკვდეთ.

4) „მაგრამ სამწუხაროდ უნდა ვაღვიაროთ, რომ ეს მოთხოვნა (ე. ი. მიწის სოციალიზაცია) არ

უტკბესი და უძვირფასესია, მაგრამ ჩვენ ისიც გვესმოდა რომ მონა სამოთხეშიდაც თავის გულში ჯოჯოხეთს ატარებს და ამის გამო ჩვენ უყოყ-მანოდ მიგვქონდა ჩვენი სიცოცხლე სასწორზე დასადებათ. ეს მხარე რომელიც ყოველ არსებას ძალას და სიმხნევეს ჰმატებს ჩვენს მჭლე რაშებზედაც ახდენდა გავლენას და ქორებივით მიქროდნენ. რის გამო ნახევარ საათში გავიარეთ თითქმის ათი ვერსი და სოფელ ხადაში შევედით ამ სოფლის შესავალში პირველათ მეჩეთს მივადექით რომლის ეზოში სკოლის პატარა შენობის აივანზე გადმომდგარიყო მეტათ ღარიბულათ ჩაცმული ფეხშიშველა ბავშვები ჩვენს შეკითხვაზე იცის თუ არა ქართული ამაყათ გვიპასუხეს აბა მაშ რა უნდა ვიცოდეთო თათრულზე კი გვითხრეს იცის ზოგიერთმა და იმათაც გლახათაო სოფელ ხადამდის კარგი გზა იყო და შეიძლება მოგზაურობა ეტლებითაც, მხოლოდ ხდის იქით გზები აღარ ვარგა დაცხენით მოგზაურობა საძნელოა ზოგან კი ფეხითაც საშიშია, აქ ვიწრო ხევზე ჩამოდის მდინარე ჩაქვა რომელს ორივე მხრიდან მისდევს მაღალი თოვლიანი მთები. ამ მთებს ორივე მხრიდან მისდევს პატარა ბილიკი რომელიც შედის ჩაქვის თავში. ჩვენ მთისკენ გვირჩიეს წასვლა როგორც უფრო უკეთესი გზა და ჩვენც გაუდექით ამ ბილიკს.

მუშა ვანო ბა—ლი

(შემდეგი იქნება)

„ბელი ხლება ვერ ჩამე შენ!“

ბევრია ჩვენ ცოდვილ დედამიწაზე ისეთი, რომელიც ჰკუასთან მწყრალად ბრძანდება, ლოღიკას ისე გაურბის, როგორც კურდღელი მწევარს; ამისთანა ვაჟბატონები უექველია კაციჭამიობაში ჩამოგვართმევენ ამ წერილს, მაგრამ „მგლის შიშით ცხვრის ფარა ვის დაუხოცია“: ლოღიკას ჩვენ გვერდს ვერ აუვლით მხოლოდ მიტომ, რომ ზოგიერთებს არა გაეგება რა მისი!

როგორც იქნა, ვეღირსეთ თავისუფლებას. თვითონ სიტყვა „თავისუფლება“ ძლიერ დამაფიქრებელია. ამ სიტყვაში უკვე ჩანს ერთგვარი ფარგალი, ზღუდე უფლებისა—ეს არ არის „ყველაფრის უფლება“, არამედ „თავის-უფლება“, ე. ი. ყველას აქვს თავისი უფლება და ამ „თავისი უფლების“ ფარგალში პიროვნება ბატონია. რუსული სიტყვა „სვაბოდა“ ამ ფარგალს არ შეიცავს.

როგორც კერძო პიროვნებას, აგრეთვე სახელმწიფოს, პოლიტიკურად ჩამოყალიბებულს, უნდა ექნეს „თავის-უფლება“. რუსეთის მართებლობის ასჩვიდმეტი წლის მონობის უღელი კისრიდან გადაიგდო საქართველომ, ის დღეს უკვე პოლიტიკური ერთეულია, მაგრამ ჩვენში მყოფი რუსები არა ცხრებიან, მისტირიან ბატონობის დაკარგვას და არც გასაკვირია: ჩვენში მოკალათებული რუსობა, მცირე გამონაკლისით, ეს რუსის ხალხის ქაფია; ქაფი, რომელსაც ყოველი დიასახლისი საჩქაროთ მოხდის და გადააქცევს, როგორც უვარგისს ნაწილს. აი ეს „რჩეულნი გლახათა შორის“, გამოეშურენ მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისს შორეულ, უცნობ, „ველურ“ საქართველოში. მათ თან მოყავთ აკვიატებული აზრები ჩვენ უკულტურობაზე, ველურობაზე, თავის თავს კულტურტრეგერებათ თვლიდნენ, ანათლებდენ „ველურ“ ქართველებს. სასაცილოა, რომ გასაბრაზებელი არ იყოს!

დღეს მდგომარეობა შეიცვალა, ბატონობა ხელიდან გამოეცალათ და ეს არის, რომ ამწარებს მათ. ჩვენ ნორჩ რესპუბლიკას ტალახს ესვრიან, დაძრწიან და გველებივით იკბინებიან, შხამავენ სულს და გულს; ჩვენ საკუთარ სახელმწიფოში ისე იქცევიან, როგორც მათი ბატონობის ჟამს და ჩვენ ვითმენთ, ვითმენთ. ჩვენ რესპუბლიკას „კუკურუზნაია რესპუბლიკა“ დაარქვეს; გვემუქრებიან, რომ რუსეთი პურს აღარ მოგვცემს და ჩვენ შიმშილით ამოვწყდებით. ერთ ქართველ მანდილოსანს რძალი—რუსი ნიშანმოგებით ეუბნება: „ბელი ხლება ვერ ჩამე შენ, ვერ ჩამე“. ძალიან კარგად იცის ბევრმა მათგანმა, რომ ჩვენ სიმშილით არ დავიხოცებით, მაინც ანთხევენ თავის ღვარძლს ჩვენ ნორჩ, მათგანვე დაუძლურებულ სხეულს. მართალია, წელს შეგვაწუხა სიმინდის და პურის ნაკლებობამ, მაგრამ ამას თავისი მიზეზები აქვს: ბევრი მუშა ხელი გაცდა ომში, ზოგან გადამალეს პური და სხვა...

ხორბლეულობის კულტურა ჩვენში ძირს დასცა რუსეთის პურმა, რომელსაც თავი უნდა გაესაღებია, ბაზარი ეშოვნა. ჩვენი მიწა-წყალი, თუ კი მოყაითად დავამუშავებთ, არამც თუ საკმარის, გასაზიდავ, პურს და სიმიდსაც კი მოგვცემს...

„სათავადო ახტალა საკამბეჩო გამხდარა“—ასე იძახის დღეს ქართველი. ტალახის აბანო, რომელსაც მილიონები შეეძლო დაეტოვებია კამეჩების მფლობელობაში იყო. მერე ვისი წყალობით? გვიბძანეთ, ბატონო „კულტურტრეგებო“?

რა ჯილდა დაგვადგით? რკინის გზა გაიყვანეთ ბაქოდან ბათუმამდი, რომ ოსმალეთს შესეოდით და თფილისიდან ჯულფისკენ—რომ სპარსეთისათვის მუხრუჭი მოგვექირათ; რძე იშოვეთ და ათიათას ვერსზე გზავნიდით და სხ.. რომ ჰიათურის შავქვას ცხრამთას იქით გზავნიდით.

მ ო დ ი ა ნ

(ძღვნად ი. გედევანიშვილის პარტიზანულ პოლკს.)

და საქართველოს ისტორია კვლავ გადიშალა,
ჩვენ გადავწმინდეთ ას ჩვიდმეტ წლის სიკვდილის მტვერი,
მზისკენ ვაბრუნეთ ქართველ ერის ცხოვრების ჯარა,
ჩემო სამშობლოვ, მზის ნადიმზე მაშ დაითვერი.

—

გადიხსენ შუბლი საუკუნემ რომ დაგიღარა,
გაშალე მკლავი მტრის ბორკილ ქვეშ დღემდე მთვლემავი,
ნუ გეშინიან. ხელთ გვიპყრია წითელი დროშა,
სიკვდილის ხევში გადავისროლეთ მტრის დროშა შავი.

—

ერო, აანთე ჩირაღდნები! დღეს ისტორიამ
შემოგვთავაზა სასწაული: ვსაუბრობთ ხმლებით,
მტერი ვაბრუნეთ. გაიფანტა მუქარის ჯანღი,
და ჩვენს ტაძარში მზე იჭრება ღია სარკმლებით

—

აბა სიმღერა. ჩვენი ჯარი უკან ბრუნდება,
გამარჯვებული მოზეიმობს აპჯრის ჩხარუნით,
სიკვდილს წინ უდგნენ ვაჟკაცურად, გულ-კაჟიანად,
ისოცებოდნენ რაინდულად, სიმხიარულით.

—

გარეკეს მტერი. დარიალის დაჰკეტეს კარი,
ქაფ ქაფა, გიჟ თერგს დაავალეს დაზვერვა მტრისა,
მოიმღერიან და მოდიან გულ-ზვიადები,
ჩვენ ბიჭებისგან ლხიდინი თქვენ გქონდათ მაშ რისა?

—

არჩილმა ჩვენ ძმებს რა ასწავლა, თუ არ გმირობა,
ქართველ ერის და მშრომელ ხალხის საკეთილდღეოდ,
და ხომ დარწმუნდით. მაშ მუსიკა აახმაურეთ.
მტრის ძლევის ნიშნად ერთხელ კიდევ ჩვენებრ ვიღრეოთ.

—

ხომ გვაქვს საბაბი. დღეს აცხადდა ჩვენი ოცნება,
ახდა ის ფიქრი, რასაც ვგრძნობდით ზანტი ზმანებით,
მოდიან. აბა სადღეგრძელო! მაშ გაუმარჯოს
გმირ საქართველოს თავის რაინდ პარტიზანებით.

ვ. ოთარიძე.

ყოფილა გულწრფელი „ო. ესეც ახალი მეცნიერებაა. გულში რას აფათურებთ ხელებს. ნუ თუ იმდენად მოუმზადებელი ბრძანდებით, ნუ თუ არ იცით, ბ-ნო „რებუს“ და „შრომის“ მწერლებო, რომ იდუმალ სულიერ განიცდით არ შეიძლება დებულების დასაბუთება? აბა გადაფურცლეთ თქვენი გაზეთები იქნება აღმოაჩინოთ თქვენი უმი დებულების ცოცხალი რამ უარყოფა?

5) „მშრომელთა სოციალ-ეკონომიური მდგომარეობა მათ იმდენად არ აინტერესებდათ, რამდენათაც საქართველოს პოლიტიკური ბედიო“ ინდივიდუალისტების და პიროვნების მეუფების აღმსარებელ პარტიის მოუმზადებელო წევრებო, ვერ შეისწავლეთ უბრალო სოციოლოგიური ჭეშმარიტებ, რომ ერი შემკრებლობითი პიროვნებაა, და როგორც ამგვარი, უმაღლეს ღირსებულების გამომხატველია იგი.

სოციალ-ეკონომიური მდგომარეობა კი გარემოებაა პიროვნება მხოლოდ. შეგნებას ჰგულისხმობს, მდგომარეობა კი გარემოებას. და ახლა თქვენ გეკითხებით, ლავროვის, მიხაილოვსკის და ჩერნოვის ნაბოლარა მოწაფეებო: გარემოება ჰქმნის შეგნებას თუ შეგნება გარემოებას? სუბიექტიური სოციოლოგია რა პასუხს იძლევა? ჩვენ კი, ჯერ საქართველოს ბედი გვაინტერესებდა. ეს მართალია. ჩვენ გვინდოდა ჩვენი სახის აღდგენა, ჩვენ უფლებათა მოპოვება, რომ საერთაშორისო მშრომელთა რევოლიუციის ფერხულში ჩვენ ჩვენი გარკვეული სახით მივეღო მონაწილეობა, და არა ისე, როგორც თქვენ და ჩვენი სოციალ-დემოკრატები, მუყაითად რომ ითხუპნებოდით რუსული უმარილობით. დაღი ხომ დღესაც გეტყობათ. „საქართველოში მომქმედო“ სოციალისტ რევოლუციონერებო.

6) „დღეს ფედერალისტები უსიტყვოთ ასტურებენ მენშევიკების ყოველ ნაბიჯს (ტყუილია აგრარული საკითხის შესახებ მაინც წაიკითხეთ ჩვენი გაზეთების უკანასკნელი ნომრები, ვ.კ.), რომლებიც ეხლა აწარმოებენ მხოლოდ ნაციონალურ პოლიტიკას-ო. თქვენთან როგორ შეიძლება საუბარი, რომ დღესაც კი, როდესაც საქართველოს მშრომელ ხალხს ირგვლივ მტერთა გალავანი შემოერტყა, დღესაც კი ვერ შეგიგნიათ ეროვნულ პოლიტიკის წარმოების აუცილებლობა? — და სოციალ დემოკრატების უპირველესობა თქვენთან შედარებით, სწორედ აქ არის. მათაც თუმც ბევრი ბოროტი დასთესეს საქართველოში, მაგრამ დღეს მონანიების გზას ადგნან, და საქართველოს ემსახურებიან.

ჩვენც მათ მიტომ „შეუთანხმდით“ თქვენ კი .. მაგრამ თქვენ რა, ისიც კი ვერ მიგიღიათ, რომ ჩვენში მომხდარი აჯანყება არსებითად კონტრ-რევოლუციურია.“ ბ-ნო რებუსო, აქ რომ ეს რებუსი არ გეხმარათ, უკეთესი იქნებოდა.

აზრის მოქალაქეობრივი გამოთქმა სჭირია, გაბედული და თამამი. მაშ რევოლიუციაა? სთქვით! მაშინ ჩვენი მთავრობა იქნება კონტრრევოლიუციური, რაც თქვენ ორპირობას, მხდლობის და გაიძვერა მოყვრობის დაამტკიცებს. სთქვით, ნუ გეშინიანთ, „ტრუდოვოე ზნამიასთან“ და „რევოლიუციონურ დროშასთან“ შეგარიგებთ.

7) „ფედერილისტებმა იციან, რომ მენშევიკებს სურთ მიწაზე კერძო საკუთრების გამტკიცება, მაგრამ მაინც შეთანხმებულად მუშაობენ მათთან-ო, დიახ, ჩვენ ვიცით, რაც სურთ მენშევიკებს, და აქედანვე ვერ დავიწყებთ ქადილს თუ როგორ მოვიქცევით, ამ აზრის განხორციელებას რომ შეუდგებიან. ვაფრთხილებთ კი, და ეს წაკითხულ უნდა ჰქონდეს „რებუსსაც. აბა წაიკითხეთ გაზეთ „სოციალისტ-ფედერალისტის“ №2 — „წაიკითხეთ შემდეგი ნომერიც და ნახავთ, თუ რაზე ვწერთ და როგორ.

„ამ კითხვაზე ჩვენ გვქონდა და გვაქვს გადაჭრილი პასუხი. „მიწა მიწის მუშის“—უსასყიდლოდ. მიწა იმას ეკუთვნის, ვინც მასზე შრომობს. მიწა ყველასია, ვინც კი საკუთარი მარჯვენით ამუშავებს მას. არავის არა აქვს უფლება გლეხს მიწა მიჰყიდოს ისევე, როგორც ვერ მიჰყიდი ჰაერს, წყალს, მზეს. ეს ჩვენ ღრმადა გვწამს, ამისთვის ვიბრძოდით და ვიბრძოლებთ კიდეც, სანამ მიწას მიწის მუშა არ დაეპატრონება, სინამ არ მოხდება მიწის ე. წ. სოციალიზაცია. და თუმც სოციალ-დემოკრატებთან ერთად ვართ დღეს, მაგრამ ამ საკითხში კი ვერ გავყვებით: ჩვენ მთელი ჩვენი არსებით ვეწინაალმდეგებით ყიდვა—გაყიდვას, რადგან ეს წესები ისევ ბურჟუაზიას გააძლიერებს და ჩვენ გლეხის დუხჭირ მდგომარეობს კი ვერ უშველის.“

ესე ვწერდით გაზეთ „სოციალისტ ფედერალისტის მეორე ნომერში (იხ. ვ. ბ-ის წერილი: „როგორ უნდა გადაწყდეს მიწის საკითხი“.)

აქაც თქვენმა სიყალბემ გაგრიყათ. მაგრამ იქნებ თქვენ, თქვენი გაზეთის ფურცლებზე გვიჩვენოთ უფრო სოციალისტური გადაჭრა მიწის საკითხისა? აქამდე მგონი არც სოციალისტური რამ ყოფილა იქ და არც ბურჟუაზიული

დასასრულ ბ-ნი რებუსი გვარიგებს, რომ არ არის კარგი, როცა პოლიტიკური პარტია სახეს ჰკარგავს და სხვა პარტიის უფასო დამატებად იქცევაო. არა. ზოგჯერ მართლა რომ კარგია რაცა რომელიმე პოლიტიკური პარტია თავის სახეს ჰკარგავს, და მცდარ გზას სტოვებს. წინააღმდეგ ხომ ხალხი დაიღუპება. აი თუნდ მაგ. სოციალ-დემოკრატები და თქვენ. თქვენ ჩვენ გვეუბნებით. მაგრამ ნამდვილად კი თქვენ დაჰკარგეთ თქვენი პოლიტიკური სახე, და ეროვნების უარმყოფელი პარტია დღეს ეროვნულ პოლიტიკას აწარმოვებთ. აბა დაასახელეთ ერთი დებულება მაინც, რომელიც ჩვენ დავთმეთ და გამოვსცვალეთ თქვენი გავლენით?

ჩვენ კი გეტყვით, რომ მთელმა რევოლიუციამ საქართველოში, ჩვენი პარტიულ ნიშნით გაიარა დიახ, ჩვენი დროშის ქვეშ გაიარეთ თქვენც და სოციალ-დემოკრატებმაც, და დღესაც არჩილ ჯორჯაძის აჩრდილთანა ხართ ატუზულნი. იმ არჩილთან, რომელიც ეროვნებას და სოციალიზმს არიგებდა, და რომელსაც თქვენ ეწინააღმდეგებოდით თქვენი სუსტი ძალით.

რა უყოთ რომ რიცხვით სოციალ-დემოკრატები ჩვენზე მეტნი იყვნენ. ეს ხომ მსჯელობითი საბუთი არ არის.? რიცხვი აზრს ხომ ვერ გამოსცვლის. ჩვენ აზრზე გვაქვს ლაპარაკი, და მაშასადამე აზრების გადასინჯვის შემდეგ უნდა გამოიტანოთ განაჩენიც. გადასინჯეთ აზრები, გაიხსენეთ რას ამბობდნენ ისინი, რას ვამბობდით ჩვენ, და თუ ბრაზიანი აზროვნება არ დაგჯაბნით, იტყვით რომ გამარჯვებულნი ჩვენ გამოველით.

და შესათანხმებლად ჩვენ კი არ მივედით, არამედ ისინი მოიყვანა მართლა რომ ისტორიულმა აუცილებლობამ, და თუ სახის დაკარგვაზე მიდგება საკითხი, ისევ თქვენ მოგმართავთ მაგ კითხვით. აბა, მეორეთაც გაიმეორებთ, რომ სახე ჩვენ დავკარგეთ, და არა თქვენ, და უმთავრესად სოციალ-დემოკრატებმა? პასუხი საბუთით განამტკიცეთ.

მაგრამ ჩვენ სახიერებაზე რომ მაგვარ მზრუნველობას იჩენთ, თქვენ საკუთარ სახეზე რას იტყვით ნეტავ? იქნებ თქვენი პარტიის სახელი უფრო გარკვეულადა სთქვათ? ან იქნება ჩვენი სოციალ-დემოკრატების პარტიის სრული სახელი გვითხრათ? ვერ იტყვით. და წარმოიდგინეთ, ჩვენ სახელიც კი არ გამოგვიცვლია.

ბ-ნო რებუსო! როდესაც კიდევ მოგესურვოთ ჩვენზე და სოც.-დემოკრატებზე საუბარი, გაიხსენეთ თქვენი ეს წერილი, და თუ გაგების უნარი არ დაგკარგვიათ, შემდეგ ასეთ უკბილო და მოუფიქრებელ წერილს აღარ დასწერთ.

ჩვენი პარტიის გაკიცხვა შეიძლება, მაგრამ არა ისე როგორც თქვენ მოგივიდათ. ჩვენ პარტიულ ციხეს თქვენ ყველაზე მაგარი მხრიდან მოადექით და სწორედ ამან დაგღუპათ. ასე იბრძვიან მხოლოდ ორ გოჯიანი პოლიტიკოსები.

მქ.

ჩვენა სტუდენტობის უმრავლესობა თქვენ აშმორებულ პეტერბურგს, ყინულიან მოსკოვს და სხვა ქალაქებს ეწირებოდა მსხვერპლათ; შინ გაყვითლებულნი, ჭლექიანნი გვიბრუნდებოდნენ. ერთი უნივერსიტეტიც კი არ გვაღირსეთ! როცა გთხოვდით, აჭარაში ქართული შკოლების გახსნის უფლება მოგვეცითქო, გვიპასუხებდით საჭირო არ არისო და თქვენვე გვაქადით რამეს? თქვენ, შებღალეთ ჩვენი წმიდათა-წმიდა; გაგვირყვენით ენა, ურცხვად გაქურდეთ ჩვენი ეკლესიები. ზოგი გაიძახის: რუსეთთან შეერთების წყალობით საქართველომ დაისვენაო! დიახ, დაისვენა, ჩამოჯდა და ისვენებდა' სხვებმა კი წინ გაგვისწრეს და ჩვენ მაჩანჩალებში ამოვყავით თავი!

უცხოელების „ვიე“-ს, **ЖИЗНЬ**-ის აღსანიშნევათ ჩვენ ორი სიტყვა გვაქვს: **სიცოცხლე** და **ცხოვრება**. ის ცნება რომელიც სხვებისთვის თითქოს მარტივია, ქართველ ხალხს ორად გაუნაწილებია. **სიცოცხლე ფაქტია მხოლოდ**, რომელიც ერმფერს გავალებს მაგრამ ყოველი არსება არა მარტო მქონეა სიცოცხლისა, **იგი ცდილობს ამ სიცოცხლეში შინაარსი შეიტანოს, იგი ცხოვრობს***) ახლა ნება მიბეძეთ გკითხოთ: **ქართველი ერი 1801 წლის შემდეგ ცოცხლობდა თუ ცხოვრობდა?**

ის ცოცხლობდა, ე. ი. სვამდა, სჭამდა, სუნთქავდა რაც ახასიათებს არსებობას, „სიცოცხლეს“.

ქართველი ერი **ცხოვრობდა** 1801 წლამდი, როცა ხან აზარფეშას ატრიალებდა, ხან ხმალს, ხან „ჰკა მაგას“ იძახდა, ხან „მრავალჟამიერს“ გასძახოდა. შერე კი **მან ცხოვრებას თავი დაანება და** მხოლოდ „ცოცხლობდა“. გაიხსენეთ მოხევის სიტყვები: „უსრბოლო წყალჩი ბაყაყნი, ჰიაჭუაი ქვემძრომი გამრავლდის. უდეგარ უსვენარ თერგჩი კი კალმახი იცის. რაი არნ მშვიდობა ცოცხალ კაცთათვის? რაი არნ მტრობა, თუ ერი ერობს? ცარიელ მშვიდობა მიწაჩიც გავეყოფის„- და აი, სწორეთ ამ „ცარიელ მშვიდობა“ ზე ვიყავით ეს 117 წელიწადი; დამდგარ ცხოვრებას უკვე შმორს სუნი აუვიდა, მაგრამ გაირღვა ზღუდენი და კვლავ სჩქეფს საქართველოს ცხოვრების მდინარე!

გველ-ბაყაყნო, აშმორებულ დამდგარ წყალში ჰყუპალს მიჩვეულნო, რუსეთის ბიუროკრატიის მარჯვენა ხელნო, მშობელი ერის მუწუკნო, ნუ დაგვჩხავით! თქვენ ყორნისებულ ჩხაკილს შეუხმატკბილდენ სხვებიც, ვისაც საქართველოს თავისუფლება ეკლათ დაესო გულზედ, მაგრამ ფუჭია თქვენი ცდა! რით ვერ გაიგეთ, რომ საქართველო არ მომკვდარა, მას ეძინა და დღეს უკვე გაიღვიძა; მან დალეწა მონობის ბორკილი და ხელახლა არ დაიდგამს იმას კისერზე ან გამარჯვება და ან სიკვდილი!

დე დადუმდენ უწმინდურნი ბაგენი თქვენნი!*)

სფინქსი.

---

*) იხ. ალ. ჯ მისა „ეროვნული შემოქმედება“. ხაზსვა ყველგან ჩვენია.

*) ვშიშობ, ზოგმა ისე არ გაიგოს, თითქოს მე რომელიმე ერს ვაძაგებდე; მხედველობაში მყავს სხვადასხვა ერის ნაძირალები, ჩვენ დემოკრატიულ რესპუბლიკას რომ ვერ შეგუბიან და ხისინობენ...

მთავრობის საყურადღებოდ.

გამოქცეული სომხები ყოველდღეს მრავლდებიან კახეთში, აუარებელ, კალიასავით დაეხვივნენ აქაურობას; უანგარიშო პურსა ყიდულობენ და ჰგზავნიან როგორც ურმებით, აგრეთვე რკინის-გზით ყოველ დღიურათ რამდენიმე ათას ტომარას.

ასევე ფასს, ყოველდღეს განგებ უმატებენ იმ განზრახვით, რომ ჩვენ ქართველებმა, როგორც ღატაკმა ხალხმა, ვეღარ შევიძლოთ პურის ყიდვა და სიმშილით შეწუხებულებმა უკანასკნელი ჩვენი საბინადრო მიწაც მივყიდოთ ჩვენგანვე მიცემულ პურში, თვით დასახლდნენ, ჩვენკი გუდა-ნაბადი აგვაკიდებინონ ჩვენივე მამულიდამ ეს სრული ჭეშმარიტებაა; ამაზედ აქვთ დიდი საიდუმლო მოლაპარაკება და იმედი. ჩვენი სოფლები ამ ხელოვნურად გამოწვეულ სიძვირეზე დრტვინავს და სჩივის როგორღა ვიცხოვროთო! საერთოდ დღეს, კახეთის ხალხის მდელვარება საშინელია.

ხალხი ამბობს: ჩვენ ვერ მოვითმენთ, რომ ყოველ გამოქცეულ ბრბოს ადგილი მივცეთ, შევინახოთ ვკვებოთ და ავაკლებინოთ ჩვენი ოჯახები; მით უმეტეს იმ ხალხს, რომელთა მოქმედება ჩვენი მიწა-წყლის დაპყრობაზედაა მიმართული მთავრობამ, მოგვაცილოს, გაიყვანოს, ნუ აზიდინებ ჩვენგან პურს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ვეღარ მოვითმინეთ და მთავრობის დაუკითხავად ჩვენის ძალით გავყრით, მათ მივაყოლებთ ყველა იმათაც, ვინც მათ აქ გამრავლებას ხელს უწყობს და სარგებლობენ ჩვენი მთავრობის სისუსტითაო. ამ ხალხთან ერთად მოდიან კიდევ ყოფილი ჟანდარმები, გარადავოები, ყოველნაირი ნაჭოლიციარი, შტატს-გარეშე დარჩენილი აფიცრები, მათი ცოლები და მრავალი სხვა. ყველა ამათ ისარგებლეს თავისუფალი პურის ვაჭრობის კანონით, სპეკულიანტობას ეწევიან. სამწუხარო კიდევ ისაა, რომ ეს აუარებელი ხალხი, პურის ყიდვის დროს სოფლებში პროპაგანდასაც ეწევიან ხალხს აღელვებენ ჩვენი რესპუბლიკის წინააღმდეგ. რკინისგზის სადგურებზედ მათგან მოტანილი პურით სავსე ტომრების სიმრავლით ტევა აღარაა. თუ ასე გაგრძელდა და ამათ არ აეკრძალათ ეს, ერთ თვემდის კახეთში პური მუჭზედ დასაყარი აღარ დარჩება და სიძვირითაც ქართველ ხალხს აღარ შეეძლება მისი ყიდვა. ეხლავე ფუთი პური ყველგან 15 თუმანია და მერე რა იქნება ეს ადვილი წარმოსადგენია ამგვარ პირობებში კი ხალხის აჯანყება აუცილებელია რაშიაც დარწმუნდა თვით მთავრობის რწმუნებული ბ. ლომთათიძე ამიტომ საჭიროა საჩქაროთ საქართველოში მათგან პურის ყიდვის აკრძალვა, და საქართველოს სამზღვრებიდან მათი გაყვანა მით უმეტეს, რომ მთელი სომხები ყომხები მხრიდან ჩვენში გამორბიან დასასახლებლად. შირაქში ორმოცი ათასამდის ნუხის მაზრის სომხობა მოგროვდა, რომელთაც გაუჩნდათ ხორველა, იხოცებიან უანგარიშოდ; ზეზეურათ დამარხული და დაუმარხავად გაშვებული მკვდრებით აყროლდა მთელი შირაქი, ადარავის გაევლება, იწამლება, იხოცება ქართველი ხალხი, მათგან ეს ჭირი მოედვა ქიზიყს, რაიცა საშინლადა ვრცელდება და ხალხსა ღუპავს... ყველა ზემო ჩამოთვლილ მიზეზებისაგან გამწარებულ ქიზიყელთა მუქარის მიუხედავად, რომ თუ მთავრობა არ გასდევნის მათ, თვით ქიზიყელები ძალით მოაცილებენ ქიზიყის მიდამოებს, მაინც მათი წინამძღოლები ამხნევებენ და ამაგრებენ მათ: რაც უნდა ძალა მოიტანოს ქართველმა ხალხმა, არ წახვიდეთ, ფეხი არ მოიცვალოთ აქედამ, ვინაიდან ვსცდილობთ ან აქავე დავასახლოთ ქართველთა მამულზედ კახეთში, ან ნება მივიღოთ რუსეთში გადასვლისა, სადაც შეურთებით ჩვენს ძმა რუსებს, საერთო ძალით წამოვალთ და სამუდამოთ დავიპყრობთ ქართველთა მიწა წყალსაო. აი რამდენაირი მუხანათობით სცდილობენ ჩვენი მამულის დაპყრობას; და სწორედ ამისათვის არის საჭირო მათი დაუყოვნებლივი გაყვანა. თორემ სულ მალე ძალით გაიდევნებიან და პასუხი მთავრობამ აგოს.

ი. ოქ.

ქალაქიდან სოფელში

დედა ქალაქიდგან ორგანიზაციის დავალებით პროვინციაში გავემგზავრე. მატარებელში რო ჩავსხედით, იქ კამათობდნენ და მსჯელობდენ სხვა და სხვა საგანზე, მაგრამ უმეტესი ყურადღება ეხლანდელ „ბოლშევიკებზე“ იყო მიქცეული, იცავდენ ბოლშევიკებსაც ხოლო ბრმად უვიცათ, რადგან ბევრი არა სასიამოვნო სიტყვები გვესმოდა, ვერ მოვითმინეთ, და ბოლოს ძალა უნებურად ჩავეით საერთო კამათში. ამასობაში დრომაც გაიარა და მატარებელიც მძიმე ქშენით მიუახლოვდა ჩვენ სადგურს. ქიათურის მატარებელში რო გადავსხედით აქ უკვე [illegible] ბაასი საჩხერეს ფრონტზე გადავიდა. ჩემ სოფელს რომ მიუახლოვდი, სალიეთის სადგურზე უნდა გადავსულიყავით. იქ ნაცნობები დამხვდნენ და გადმომცეს აქ არ გადახვიდეთ თუ არა საშიშოაო, რადგან ყაჩაღების ნაწილი აქეთაც არიანო. რა გზა იყო გავყევი ისევ ჩემს მატარებელს და ქალაქ ქიათურაში მიველი აქ პარტიული ნაცნობი ამხანაგები ვინახულეთ. ერთ ხანს პარტიულ მუშაობაზე გვქონდა ლაპარაკი. შემდეგ დავშორდი და ჩემი სოფლისაკენ გავსწიე. გზაში ნაცნობ მეზობლებს წამოვეწიე. ეტყობოდათ მათშიდაც შეჭრილიყო საერთო ბოლშევიზმის სენი. რადაცა გაუგებრად ემხრობიან გზაში ბევრი ველაპარაკე ნაცნობებს. ოთხი ვერსის მანძილი გვქონდა გასავლელი და დავარწმუნე თითქმის რომ, ჩვენი მთავრობა ნამდვილი მშრომელი ხალხის ინტერესის დამცველია და არა თავად აზნაურების. ეხლა მომიბრუნდა ერთი თანა მგზავრი რომელიც ყურს გვიგდებდა, ჩუმად იყო ცნობის მოყვარეობით შემეკითხა, გვარდიელები რას იღებენ დღიურ ჯამაგირს? არაფერს; ჩვენ ასე გვაქვს გაგებული და მართალიც არის რომ სამ თუმანს იღებენ დღეში. მათ ვეფიცებოდი: ამხანაგებო! მათ არავითარი ჯამაგირი არ აქვთ ხოლო მათ შეგნებული აქვთ და აინტერესებთ რევოლიუციით მონაპოვარი თავისუფლება. ამისათვის ეწირებიან საქართველოს საკეთილდღეოთ ერის სამსხვერპლოზე.

მართალია ისინი მემოწმობოდენ, ხოლო გულში მაინც ეჭვი ეპარებოდათ, თითქოს მე მართალს არ ვეუბნებოდი. ამნაირად არიან გლეხები პროვოკატორების წყალობით ჩასმენილი და ბოლშევიკებს მიმხრობილი. ერთ ჩვენს ნაცნობ გლეხს კალო ჰქონდა დავისვენე და ველაპარაკე. შემდეგ ოხუნჯობით შევეკითხე: მადლობა ღმერთს კარგი გამოსავალი ჰქონია შენ პურს, მაგრამ თუ დასჭირდა ჩვენ ჯარს ხომ აჭმევ? რავა ნათლია შენც ჩვენი ჯარის მომხრე ხარ? რასაკვირველია როგორ, თქვენ ვის ეძახით ჩვენ ჯარს? აი მუშების პარტია რომ არის შემდგარი „ბოლშევიკები“ მე მხოლოდ მათთვის გავიმეტებ ამ წამებით მოყვანილ პურს. თუ არა (ვარდიელებს) ე. ი. გვარდიელებს რო ვაჭმევ პირიდგან არ დაუცვინდებათ. იმ თავადების დამცველებს ჩვენ ვეღარ შეურიგდებით ხელახალ ბატონობას. გვირჩევნია ბარემ რო დაგწყდეთ. ამ ნაირად აქაც ვიგემე ტკბილი სიტყვები.

სოფლელები ძალიან ცუდათ არიან ჩასმენილი საქართველოს მტრების მიერ. ამიტომ სოფლელებიც ძალიან ცუდათ იცავენ მთავრობის ინტერესებს, რადგან ჩვენი მთავრობა პრავაკატორების წყალობით ხალხის ნების გამომხატველი კი არ ჰგონიათ, მშრომელი ხალხის ინტერესის დამცველი, არამედ ნიკოლოზის მთავრობაზე უარესი. ამისთვის ჩვენ კიდევ ვერ მოვექცევით საერთო სისასტიკით ჩვენ გლეხს, და ვერ მივიღებთ მიმართ მათ მკაცრ ზომებს. რადგან მათ არ აქვთ შეგნებული კარგი და ცუდი, ვერ არჩევენ მტერს და მოყვარეს, არ იციან, რომელი გზა აიღონ სასიარულოდ.

ხოლო მთავრობამ შეუბრალებლად უნდა დასაჯოს მაინც მაწანწალა შავრაზმელი ელემენტები, რომლებსაც ვერ მოუნელებიათ თუ ქართველი მშრომელ ხალხზე არ იბატონეს. ამისთვის საბრალო ხალხი იმ ზომამდი მიყვანეს რომ თავის, თავს წინაღმდეგ აამხედრეს.

ფრთხილად, ფრთხილად შავრაზმელებო! სოფლის მუშებს ატყუებთ მაგრამ ერიდეთ, ქალაქის მუშების კორძიან ხელებს.

თუმც ჩვენ სოციალისტები ვართ რევოლიუციით მოპოვებულ თავისუფლების დაცისთვის ჩვენ ყოველივე ზომას ვიხმართ.

საქართველოს თავისუფლების მტრებს დავახრჩობთ, დავხვრეტთ კიდეც. საფრანგეთშიაც იყვენ „ჟირონდისტების“ პარტია კაცის კვლის კი არა, ქათმის სიკვდილის, წინაღმდეგი, მაგრამ როცა საჭირო შეიმქნა, შემოიღეს სიკვდილით დასჯა, დი რევოლიუციის მტრებს სიცოცხლეს უსპობდენ. და ჩვენ თუ დაგვჭირდება უარეს ვიზამთ. დიახ გვიფრთხილდით საქართველოს დამოუკიდებლობის მტრებო!

თავი ანებეთ ჩვენ გაუნათლებელ ძმებს, სოფლის მუშებს. თქვენ ვერცხლითა ხართ მოსყიდულნი. გაგვეცალეთ, წადით! მოგვშორდით!

ესხევი ნავარძელი.

ქ. ხონი

ხონელებს სწავლა განათლების საჭიროება დიდათ აქვთ შეგნებული. ამის დამამტკიცებელია აქ არსებული დღევანდელი სკოლები. სამწუხაროდ, ზოგიერთი ეს სკოლები არ შეეფერება ხალხის ინტერესებს. ხალხს დღეს სჭირია ისეთი სკოლები როგორიც [illegible] და სხვა ამგვარი [illegible]. ერთი სკოლათაგანი [illegible] ბა ცოტათ თუ ბევრათ ხალხის ინტერესებს სახელოსნო სკოლაა. ამ სკოლაში ყოველ წლიურათ აუარებელი ახალგაზდობა აწყდებოდა, მაგრამ დიდი უმრავლესობა უადგილობის გამო იძულებული იყო უკან გაბრუნებულიყო. ძველი ბიუროკრატიის დროს ამ სასწავლებლის ინსპექტორი (რუსია) საშინელ გამარუსებელ პოლიტიკას ეწეოდა რომლის შესახებ არა ერთხელ დაწერილა გაზ. „ზვირთის“ და „ხალხის მეგობრის“ ფურცლებზე. მახსოვს ამ ერთი წლის წინად, როდესაც ამავე სასწავლებლის მოწაფეები სთხოვდენ ინსპექტორს სასწავლებელში ქართული ენის შემოღებას, როგორი მკვახე პასუხი გასცა მან და დაემუქრა კიდეც. დღეს როდესაც ძველ ბიუროკრატია დამხობილია და თავისუფლების დროშა ფრიალებს რას ვხედავთ? დღეს ჩვენდა სამწუხაროთ ამ სასწავლებელს კვლავ განაგებს ის კაცი, რომელიც ამ ორი წლის წინათ გარუსობის პოლიტიკას ეწეოდა და ქართველ მოწაფეებს საშუალებას არ აძლევდა თავის სამშობლო ენაზე ესწავლა. ვაი სირცხვილო! ნუ თუ ჩვენ არ მოგვეძებნება შესაფერი სი მასწავლებელი? საჭიროა სადაც ჯერ არს ამ გარემოებას ყურადღება მიექცეს. ამ სასწავლებლის და მის ინსპექტორის შესახებ დაწვრილებით შემდეგ წერილში გამოგებაასები.

ი არი.

ახალი ამბავი.

კავკავში ბოლშევიკებსა და კაზაკებს შორის ბრძოლა სწარმოებს.

ერევნიდან მოსულ ცნობით, ერევნის თათრები იხიზნებიან ყარსის, სარაყამიშისა და სხვა რაიონებში.

როგორაც ქუთაისში მოსული ცნობებიდან სჩანს, ჯუღაშვილს (სტალინს) არავითარი მოწოდებით არ მიუმართავს რაჭველებ-მი. (ს. დ.)

სახალხო გვარდიის მთავარ შტაბის ცნობით დუშეთის მაზრაში სულ წაართვეს 2000 ვინტოვკა, 4 ზარბაზანი 15 ტყვიის მფრქვეველი და 6 ყუმბარების მტყორცნელი. რაზმიდან დაიღუპა 7. დაიჭრა 20.

რკ. გზიზე ქართველ მოსამსახურეთა კავშირის აღმასრულებელი კ[illegible] მიღებულ დეპეშა გზათა მინისტრ[illegible]

რკინის გზის ქართველ მოსამსახურეთა კავშირის აღმასრულებელმა კომიტეტმა იქონია მსჯელობა მთავარ კომიტეტის დეპეშის გამო და გადასწყვიტა ეცნობოს უ. გზათა მინისტრს: შინაარსი დეპეშისა არ არის დამყარებული სიმართლეზე და იმ გარემოებაზე, რაც იყო მიზეზი კავშირის შექმნისა. ამისათვის აღმასრულებელი კომიტეტი გთხოვთ მიიღოთ ზომები, რათა შეჩერებულ იქნას მთავარ კომიტეტის განკარგულება წევრთა სამსახურიდან დათხოვნისა, სანამ გამოკვლეულ იქნება საქმე და აღდგენილი სიმართლე. რის გამორკვევისათვის გთხოვთ მიიღოთ საჩქაროდ შესაფერისი ზომები. ამასთანავე გვახლებთ ზემოხსენებულ კავშირის წესდებას.

რედაქტორი: სარედაქციო კოლეგია გამომც. მუშათა კავშირის გამგეობა

ქ. ტფილისი, სტამბა „სახალხო საქმე“ ბარონის ქუჩა № 14.